

Balás Tamás¹: A bankrendszer hitelportfóliójának minőségét leíró mutatók összehasonlítása²

A hitelportfólió után megképzett értékvesztés folyamatosan mérsékli a bankok eredményét, így a válság következtében számottevően megnövekedett a portfólió minőségét számszerűsítő mutatók jelentősége. A megalapozott következtetések levonásához ugyanakkor fontos áttekinteni az alkalmazott mutatók tartalmát és használhatóságát. Az egyes mutatók értékelését alapvetően az határozza meg, hogy mennyire szoros a kapcsolatuk a „várható veszteséggel”³, és azon keresztül a realizált hitelveszteséggel. A modell alapú PD (probability of default, nem teljesítési valószínűség) becsléstől eltekintve a hitelportfólió minőségét leíró mutatók csak a múltra vonatkozóan tartalmazznak érdemi információt, ezen belül is több csak korlátozottan képes kapcsolatot teremteni a hitelezési veszteségekkel. A definíciós problémákra, illetve a mutatókat befolyásoló tényezőkre visszavezethetően a nominális szintek nemzetközi keresztmetszeti összehasonlítása sok esetben téves következtetések levonását eredményezhetik. Ugyanakkor, ezen mutatók egy ország bankrendszerének portfólióminőségében bekövetkező változásokat jellemzően jól lekövetik. A magyar gyakorlatban a mutatók közül az értékvesztés eredményt rontó hatásának az átlagos hitelállományra vetített arányát tekintjük a legfontosabbnak, mivel ennek van a legközvetlenebb kapcsolata a hitelezési veszteségekkel. Ennek megfelelően előrejelzéseinkben is ezt a mutatót becsüljük modellek segítségével.

MIÉRT FOGLALKOZUNK A HITELPORTFÓLIÓ MINŐSÉGÉT JELZŐ MUTATÓKKAL?

A bankok legfontosabb kockázata a hitelezési kockázat, ami a hitelezési veszteségeken keresztül folyamatosan negatív hatást gyakorol a bankok jövedelmezőségére, illetve tőke-megfelelésére. Éppen ezért mind a szabályozó hatóságok, mind pedig a bankok kitüntetett figyelmet szentelnek a hitelezési kockázatok mérésére és kezelésére. Ennek egyik eszköze a hitelezési portfólió minőségének folyamatos nyomon követése. Ez kiemelten fontos a jelenlegi recessziós környezetben, ahol a banki hitelportfólió minősége folyamatosan romlik.

A nemzetközi irodalomban a hitelportfólió minőségének leírására többféle mutatót alkalmaznak, amelyeket előszeretettel használnak országok közötti összehasonlításra. Ugyanakkor egységes definíció hiányában ezek tartalma akár számottevően is eltérhet egymástól, így az egyes országokban tapasztalható szintek keresztmetszeti összevetése téves következtetések levonásához vezethet. Emellett az sem ritka, hogy egy adott országon belül is egyes időszakokban eltérően definiálják a nem teljesítést, így az időbeli összehasonlítás is értelmezhetetlenné válhat. Tovább bonyolítja a képet, hogy a port-

fólió minőségéből több módon is levezethető a veszteség, így például a számviteli, a közgazdasági, illetve az egyedi banki szempontok eltérő veszteségrátákat eredményezhetnek.

Annak érdekében, hogy a magyar bankrendszer hitelportfóliójának minőségére vonatkozó legfontosabb mutatókat megfelelően tudjuk értékelni, a következőkben áttekintjük azok tartalmát, illetve a velük kapcsolatos problémákat.

A NEM TELJESÍTÉSI IDŐSZAK HOSSZÁN, ILLETVE A BANKI MINŐSÍTÉSEN ALAPULÓ MUTATÓK

A portfólió minőségének jellemzésére leggyakrabban használt mutató a nem teljesítő hitelek (NPL – non performing loans) aránya a teljes hitelállományhoz. A nemzetközi gyakorlatban a nemteljesítés alatt jellemzően azt értik, amikor a hitelek törlesztési késedelme meghaladja a 90 napot, ugyanakkor vannak olyan országok, ahol már az ennél rövidebb, 30 napot meghaladó vagy 60 napos késedelmet is nemteljesítésként definiálják (1. ábra). A 90 nap feletti késedtségben lévő hitelek kitüntetett szerepe azzal magyarázható, hogy ezen adósoknál már igen nagy az esélye annak, hogy az ügylet visszafordíthatatlanul nem teljesítővé válik, tehát a banknak hitelezési vesztesége keletkezik.⁴ Az ennél rövidebb késedelmek nyomon

¹ Vezető közgazdasági elemző, Pénzügyi stabilitás (e-mail: balast@mnb.hu). Az elemzésben található megállapítások a szerző véleményét tükrözik, és nem feltétlenül azonosak az MNB hivatalos álláspontjával.

² Az elemzésben található megállapítások a szerző véleményét tükrözik, és nem feltétlenül azonosak az MNB hivatalos álláspontjával.

³ A várható veszteség a nemteljesítés várt gyakorisága (PD) és a nem teljesítéskor bekövetkező veszteség (LGD) szorzataként értelmezhető, így az egyes portfólióminőség-mutatókat is ennek az összefüggésnek a leképeződése szempontjából érdemes megítélni, azaz, hogy mennyire ragadják meg a veszteség várható értékét.

⁴ Az úgynevezett Bázis II. szabályozás is a jelzett indok miatt kiemelten, nem teljesítőként kezeli a lényeges kötelezettségével legalább kilencvennapos késedelemben lévő ügyleteket. A hazai szabályozásban a 196/2007-es Kormányrendelet tartalmazza a nem teljesítés (default) definícióját.

követését pedig amellől, hogy ezen hiteleköl kerülnek ki a későbbi 90 napot meghaladó késedelmes hitelek, alapvetően az magyarázza, hogy minél korábban lehessen információt kapni arról, ha tömegessé válnak a késedelmes törlesztések. Nem teljesítőknek szokták emellől azon hiteket is tekinteni, amelyeknél ugyan még nincs feltétlenül késedelem, de olyan információk birtokába került a hitelintézet, ami alapján feltételezhető, hogy a hitel törlesztése meghíúsulhat. Ez utóbbira lehet példa a nem pénzügyi vállalatok esetén a felszámolási vagy csődeljárás megindulása, mivel ekkor még nem feltétlenül van az ügyfélnek lejárt követelése a bank felé.⁵

A késedelem alapú portfólióminőség típusú mutató legnagyobb előnye, hogy egyszerű a definiálása és egy adott országban belül valamennyi hitelintézetnél azonos módon kerülnek besorolásra az egyes hitelek. Statikus jellege miatt viszont csak a múltat vonatkozik. Legnagyobb hátránya, hogy csak korlátozottan képes kapcsolatot teremteni a portfólió minősége, illetve az értékvesztés eredményrontó hatása között, döntően az alábbiakra visszavezethetően.

1. Mivel állományi mutatóról van szó, annak értékét jelentősen befolyásolhatja valamennyi, az állományra is ható tényező. Ezek közül a legfontosabb a problémás portfólió értékesítése. Könnyen belátható, hogy amennyiben a mérleg-tisztítás során jelentős összegben kerülnek ki problémás hitelek a mérlegből, akkor a nem teljesítő hitelek aránya a teljes állományhoz képest csökkenni fog, miközben az elszámolt veszteségek az eladott portfólióhoz is kapcsolódnak. A mutató arra vonatkozóan semmilyen információt nem tartalmaz, hogy a kikerülő hitelek után a jövőben potenciálisan még milyen maximális összegű további értékvesztés-elszámolás válhatott volna szükségessé. Így akár az is elképzelhető, hogy ezen hitelek teljes mértékben értékvesztéssel fedezettek, így a bank eredményét a továbbiakban semmilyen módon nem befolyásolnák. Tehát amennyiben a bankoknál bevett gyakorlat a problémás hitelek eladása workout tevékenységet végző cégeknek, úgy a nem teljesítő hitelek aránya a teljes portfólióhoz képest alulbecsült lesz. Hasonló eredménnyel jár, ha a hiteleket értékpapírosítják.

2. Bár a mutató elméletileg a várható veszteségekkel való kapcsolata miatt lenne fontos a felügyeleti hatóságok és az elemzők számára, ugyanakkor a nem teljesítő hitelek fedezettségére (pl. jelzálogfedezet létére) vonatkozóan a mutató semmilyen információval nem szolgál. Nyilvánvaló azonban hogy egy ingatlanfedezettel rendelkező nem tel-

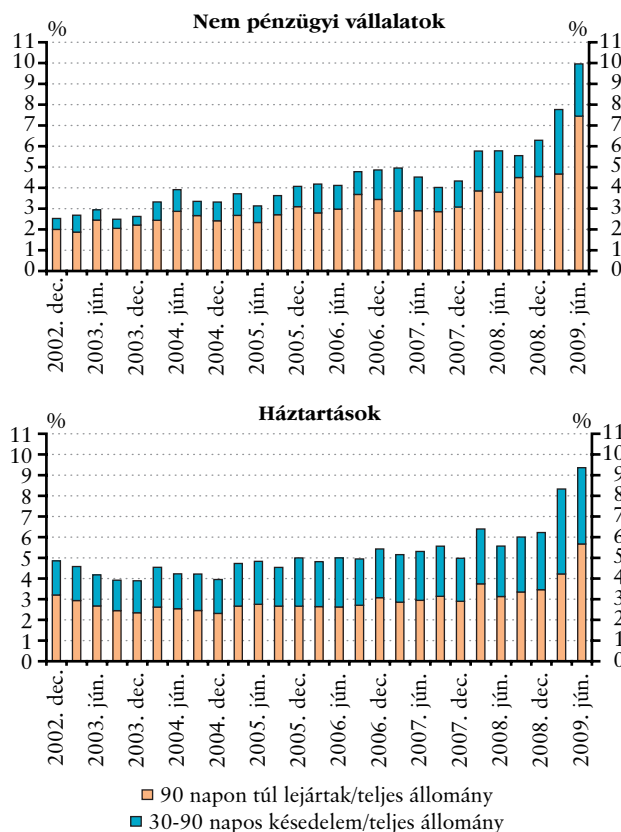
jesítő hitel veszteségrátája számottevően alacsonyabb, mint a fedezettel nem rendelkező, miközben a mutatóban egyenlő súllyal szerepelnek.⁶

3. Az árfolyamnak is lehet hatása a mutató értékére. A magyar háztartások és a vállalatok az elmúlt években főleg devizában adósodtak el, így az árfolyam változásakor automatikusan ártértékelődnek a devizában denominált hitelek. A forint leértékelődésekor a devizahitelek forintban kifejezett állománya megemelkedik, míg a forint erősödésekor lecsökken. Amennyiben a nem teljesítő hitelek eltérő arányt képviselnek a forint-, illetve a devizahiteleken belül⁷, úgy az árfolyamok változása az összetételhatáson keresztül megváltoztatja a mutató értékét.

Bár a nemzetközi irodalomban talán ez a leggyakrabban használt portfólióminőségi mutató, ezen hiányosságai miatt csak

1. ábra

A bankrendszer késedelmesen teljesítő hiteleinek aránya a teljes állományhoz képest

Forrás: MNB.

⁵ A nemteljesítés Bazel II/CRD szerinti meghatározását, a kapcsolódó definíciók kérdéseket részletesen körüljárja a PSZÁF által közzétett Belső minősítésen alapuló módszerekről és a működési kockázat fejlett mérési módszeréről szóló *Validációs kézikönyv* I. részének 7. fejezete.

(http://www.pszaf.hu/bal_menu/szabalyozo_eszkozok/felugyletimodszertanok/validacioskezikonyv)

⁶ Praktikusan ez azt jelenti, hogy a várható veszteséget nem csak a PD, hanem az LGD is befolyásolja.

⁷ A forintban és a devizában denominált hiteleknel a portfólióminőség eltérő lehet, ez a magyar bankrendszerre is jellemző.

1. táblázat

Egyes minősítési kategóriákhoz tartozó várható veszteségintervallumok

Minősítési kategória	Várható veszteség mértéke
Problémamentes	0 százalék
Külön figyelendő	1 és 10 százalék között
Átlag alatti	10 és 30 százalék között
Kétes	30 és 70 százalék között
Rossz	70 százalék felett

Forrás: 250/2000. számú kormányrendelet a hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások éves beszámolókészítési és könyvvizelési kötelezettségének sajátosságairól.

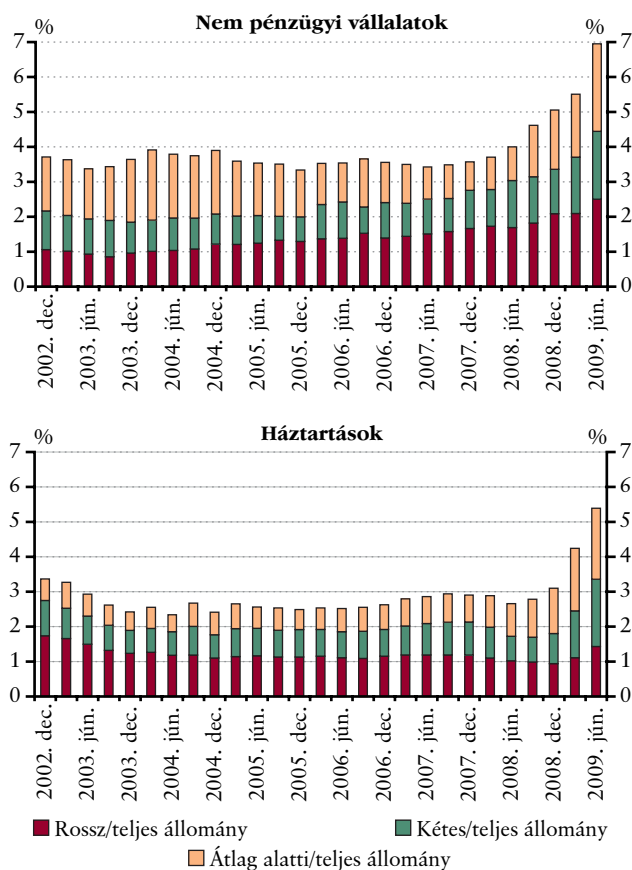
korlátozott a kapcsolata a hitelezési veszteségekkel. Emellett az országok közötti összehasonlítást is megnehezíti az eltérő adattartalom⁸. Így erről a mutatóról azt gondoljuk, hogy a portfólióminőség változásának tendenciáit képes megfogni, azonban a hitelezési veszteségek szintjével kisebb korrelációt mutat.

A gyakran használt másik portfólióminőségi mutató a bankok hitelminősítési kategóriáira épül (2. ábra). A magyarországi gyakorlatban valamennyi hitelintézetnek a kintlévőségeket a várható veszteségük alapján 5 minősítési kategóriába kell besorolni: problémamentes, külön figyelendő, átlag alatti, kétes és rossz. A várható veszteségek meghatározásakor a fedezeteket kötelezően figyelembe kell venni. A problémamentes kategóriába csak olyan hiteletet lehet besorolni, amelyek még nem estek késedelembe, illetve nem várható veszteség a hitel teljes futamideje alatt. Az egyes minősítési kategóriákban a fedezetek figyelembe vételével a várható veszteségnek az 1. tábla szerint kell alakulnia.

A mutató ezek közül a három utolsó kategóriába került hitelek arányát hasonlítja a teljes hitelállományhoz. A mutató előnye, hogy mivel a minősítési kategóriába történő besorolás alapja a várható veszteség⁹, ezért ez a mutató a fedezeteket már valamennyire figyelembe veszi, így ez a mutató az előző mutatóhoz képest elméletileg pontosabban képes követni a portfólióminőség változásának az eredményre gyakorolt hatását. A fedezetek figyelembevétele különösen a háztartási szektor hiteleinél meghatározó, ahol a jelzáloggal fedezett hitelek aránya meghaladja a 60 százalékot. Figyelembe véve, hogy a magyar bankok hitelezési gyakorlatában a hitel/fedezet mutató (loan-to-value, LTV arány) nemzetközi összehasonlításban konzervatívnak számít, és Magyarországon nem volt megfigyelhető ingatlanár-buborék, a jelzáloghitelek jelentős részénél nemteljesítés esetén is „csak” alacsonyabb veszteséggel kell számolni.

2. ábra

A bankrendszer hiteleinek minősítési kategóriák szerinti aránya a teljes állományhoz képest

Forrás: MNB.

A hitelminősítési kategóriára épülő portfólióminőség-mutató előnye mellett számos hátrányt lehet azonosítani. Amellett, hogy csak a múltat vonatkozik, ez a mutató is állományi adatokra épül, ezért az előbbi mutatónál felsorolt problémák közül az értékesítés (1), valamint az árfolyamváltozás (3) hason-

⁸ Az egyes országok általában NPL-arányokat tesznek közzé, amelyek sok esetben nem a 90 napot, hanem sokszor a 30 vagy 60 napot meghaladó késedelmes hitelek tartalmazzák.

⁹ A várható veszteséget az egyes hiteleknek több tényező is befolyásolhatja: pl. a késedelmesség mértéke, a fedezetek értéke, árfolyamhatás, szubjektív szempontok stb.

lóan befolyásolhatja a mutató értékét. A hitelminőség kategóriáiban jelentős eltéréseket lehet tapasztalni az egyes országok definíciójában, így ez a mutató sem alkalmas nemzetközi összehasonlításra. Emellett további probléma ennél a mutatónál, hogy bár a három minősítési kategóriában eltérő a várható veszteség, mégis azonos súllyal kerülnek a portfólióminőség mérésénél figyelembe vételre. Mindezek miatt a banki minősítésen alapuló mutató is csak korlátozottan képes előre jelezni a várható veszteségeket, és inkább a portfólió minőségében bekövetkező változások tendenciáinak megragadására alkalmas.

A KÖZPONTI HITELNYILVÁNTARTÓ RENDSZER ADATAI

A Központi Hitelnyilvántartó Rendszer (KHR) mind a vállalatokra, mind pedig a lakosságra vonatkozóan tartalmaz hitelinformációkat, ugyanakkor a két szegmensről alapvetően különböző adatokat tárol. A „Vállalkozási Rendszer” pozitív adóslistas adatbázis, ami azt jelenti, hogy az adatszolgáltatásra kötelezettek valamennyi nem pénzügyi vállalattal szembeni követelését tartalmazza. Amennyiben valamely vállalat nem tesz eleget fizetési kötelezettségének, úgy az is rögzítésre kerül az adatbázisban. A „Lakossági Rendszer” ugyanakkor negatív adóslistas, mivel itt csak azon lakossági ügyfelek adata szerepel, akik legalább 90 napig nem tettek eleget fizetési kötelezettségüknek, és az elmaradás összege végig meghaladta a minimálbért. Mindkét adatbázis közös problémája, hogy azok eltérő adatszolgáltatói körre vonatkoznak, mint az elemzéseinkben jellemzően szereplő bankrendszer, így az onnan kinyerhető adatok nem vehetők össze egyéb, a rendelkezésünkre álló információkkal. Emellett az egyes szektoroknál olyan további nehézségek merülnek fel, amik az összehasonlítást gyakorlatilag lehetetlenné teszik.

A vállalati hitelekhez kapcsolódó adatok felhasználhatósága kapcsán a legnagyobb problémát az jelenti, hogy csak két esetben kerül sor a rendszerben adat rögzítésére: a hitel indulásakor, valamint akkor, ha az ügyfél késedelembe esett. Ez abban az esetben megfelelő lenne, ha csak olyan hitelek lennének, amelyeket azonnal maradéktalanul lehívunk, majd a lejáratkor egy összegben törlesztjük a tőkét. Ugyanakkor sok esetben a lehívásokra elhúzódóan és csak részlegesen kerül sor, miközben a kis- és középvállalkozásoknál általános a folyamatos törlesztés, így a KHR-ben lévő, hitelösszegre vonatkozó adatok nem az aktuális állapotot mutatják, hanem azt jelentősen felülbecsülhetik.

A lakossági hiteleknél a használhatóságot az korlátozza rendkívüli mértékben, hogy a publikált adatok darabszámra vonatkoznak, és nem a fennálló állományra. Mivel a késedelmes állományok döntően kisebb összegű, fedezet nélküli hitelekhez kapcsolódnak, ezért az ebből számolt mutatók torz képet adhatnak a nem teljesítő hitelek alakulásáról.

Ugyanakkor fontos hangsúlyozni, hogy a rendszernek nem is az az elsődleges célja, hogy az elemzőket ellássa portfólióminőségi-mutatókkal, hanem az, hogy a lekérdezésekkel meg lehessen állapítani, hogy valamely ügyfél késedelembe esett-e.¹⁰

A NEMTELJESÍTÉSI VALÓSZÍNŰSÉG (PD), MINT PORTFÓLIÓMINŐSÉGI-MUTATÓ

A PD (probability of default, nemteljesítési valószínűség) közgazdasági mutatószám, amely a hitelek nem teljesítővé válásának valószínűségét adja meg. A mutató értelmezhető mind ex-post, mind pedig ex-ante, ugyanakkor amennyiben a múlt-ra vonatkozik, akkor jellemzően defaultrátának szoktuk nevezni. A jövőre vonatkozó PD azt mutatja meg, hogy valamely hitel egyéves időhorizonton milyen valószínűséggel válik nem teljesítővé. A nemteljesítési valószínűség mutatója egy gyakoriság-, azaz ügyféldarabszám-alapú mutató, így mást mutathat mint az állományon alapuló mutatók. Bár a PD becslésére nincs elfogadott egységes gyakorlat, de jellemzően modellek segítségével történik. A modellekben általában makró, illetve a háztartások esetében viselkedési, szociodemográfiai és a termékeket jellemző változók segítségével határozzák meg a nemteljesítési valószínűséget.

A PD becslésekor alapvetően két megközelítést alkalmaznak: „Point-in-time” és a „Through-the-cycle”. Az első esetben a gazdaság pillanatnyi helyzete alapján határozzák meg a nemteljesítés valószínűségét, míg az utóbbinál a PD a hosszú távú trendeket ragadja meg, így egy gazdasági ciklusra jellemző átlagos értéket ad vissza. Az új bázeli tőkeszabályozás már lehetővé teszi a bankoknak, hogy belső minősítésen alapuló (internal ratings based, IRB-) modellel határozzák meg a tőkeszükségletet, bár az alkalmazott modellekkel szemben komoly követelményeket támasztanak (pl. a becsléseknek torzítatlannak és konzervatívnak kell lenniük).

Amennyiben ismerjük a veszteségrátát (loss given default, LGD), akkor a PD segítségével kapcsolatot tudunk teremteni a portfólió nemteljesítési gyakoriság-alapú minősége és a hitelezési veszteségek között. Nemcsak a múlt-ra vonatkozóan ad információt a hitelezési veszteségekről, hanem előretekintően

¹⁰ A negatív lista ugyanakkor nem alkalmas az ügyfelek viselkedési profiljának meghatározására és az ebből képezhető viselkedésalapú minősítési rendszerek kialakítására, ezért szükség lenne a lakosságnál is pozitív adóslista létrehozására.

is. Ugyanakkor az alkalmazott módszer, illetve a nemteljesítés definíciója nagymértékben befolyásolja a kapott eredményeket. Így annak ellenére, hogy a modelleket a felügyeleti hatóságoknak engedélyezniük kell, a kapott eredmények országok közötti keresztmetszeti összehasonlítása nehezen kivitelezhető. Tovább bonyolítja a helyzetet, hogy a bankok jelentős része még nem alkalmazza a belső minősítésen alapuló modelleket, így még az országban belüli összehasonlítás is csak korlátozottan lehetséges.

AZ ÉRTÉKVESZTÉS EREDMÉNYT RONTÓ HATÁSÁNAK ARÁNYA AZ ÁTLAGOS PORTFÓLIÓHOZ

A hitelintézetek jövedelmezőségével közvetlen kapcsolattal bíró mutató az elszámolt értékvesztés eredményt rontó hatásának aránya az átlagos hitelállományra. Ebben az esetben egy vegyes mutatóról van szó: a nevezője állományi, míg a számlálója eredmény jellegű, így flow típusú. Ez a mutató szegmensekre vagy akár termékekre kiszámítva gyakorlatilag kockázati költségként is felfogható. Mivel a mutató számlálója már tartalmazza a leírt, illetve a portfóliótisztítás keretében eladott eszközök veszteségét is, ezért ezen ügyletek csak rendkívül kis mértékben befolyásolják a kapott értékeket.¹¹ Mivel ez a mutató közelíti legjobban a portfólióminőség változásának az eredményhatását, a portfólió tényleges minőségétől speciális esetekben eltérhet: egyrészt, ha valamely bank nem prudens módon számol el értékvesztést, másrészt a dinamikus céltartalékképzéskor. Az első esetre jellemzően akkor kerül sor, amikor valamely bank profitszempontok alapján, nem prudensen a ténylegesen szükséges értékvesztés helyett csak annyit számol el, ami még nem veszélyezteti az adott évi eredményt.¹² Ezzel azonban csak későbbi időszakra tolódik a szükséges értékvesztés elszámolása. A dinamikus céltartalék képzésénél pedig éppen a ciklikusságból adódó veszteségek kisimítása a cél.¹³ Ennek érdekében a kedvező gazdasági környezetben a magasabb megtermelt jövedelmekből nagyobb értékvesztés kerül elszámolásra, miközben a ciklus alján az egyébként is romló jövedelmezőséget kevésbé kell terhelni a megemelkedő hitelkockázati költségekkel. Láthatóan mindkét esetben elválílik egymástól a várható veszteségek és a ténylegesen elszámolt értékvesztés mértéke, így a mutató alul- vagy felülbecsültté válik. Ennek ellenére úgy ítéljük meg, hogy a portfólió minőségében bekövetkezett változások jövedelmezőségre gyakorolt hatását a legjobban ez a mutató ragadja meg, mivel a mutató tartalmazza mind az elszámolt értékvesztés, mind pedig a leírások, illetve eladások veszteségét

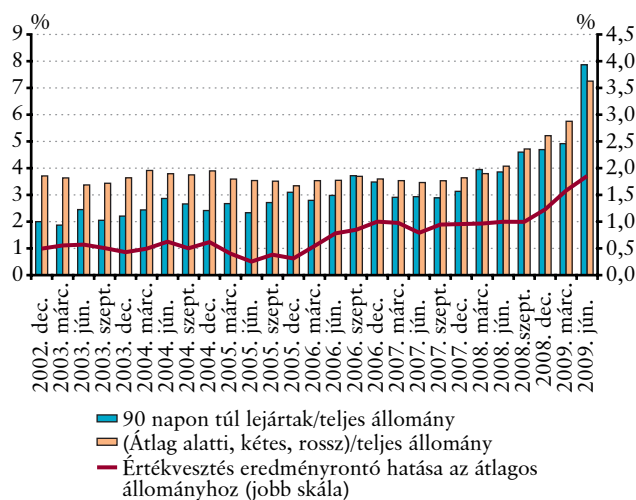
is. Ezen tulajdonsága miatt elemzéseinkben, illetve előrejelzéseinkben leginkább erre a mutatóra helyezzük a hangsúlyt.

AZ EGYES PORTFÓLIÓMINŐSÉGI MUTATÓK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

A bankrendszer vállalati szektor számára nyújtott hiteleinek minőségi mutatói az elmúlt 5 évben ugyan jellemzően együttmozgást mutatnak, de szintjükben gyakran jelentősen különböznek. Különösen a vizsgált időszak elején figyelhetünk meg szignifikáns eltérést a két állományi típusú mutató között: némi időszakra a banki minősítésre épülő mutató közel duplája a nem teljesítő hitelek arányához képest (3. ábra). Külön érdemes kiemelni, hogy a kockázati veszteségeket tartalmazó mutató és a két állományi típusú mutató változása a válságot megelőzően gyakran ellentétes tendenciát tükrözött. A válság hatására ugyanakkor valamennyi mutató erőteljes romlást mutat, de még ebben az időszakban is jelentős eltérés figyelhető meg az egyes mutatók változásának dinamikájában.

3. ábra

A bankrendszer nem pénzügyi vállalati hiteleinek fontosabb portfólióminőségi mutatói

Forrás: MNB.

A bankszektor háztartási hiteleinél a vizsgált három mutató lényegesen nagyobb együttmozgást mutat a teljes időhorizonton, mint amit a vállalati szektornál meg lehet figyelni (4. ábra). Ugyanakkor itt is igaz, hogy az állományi mutatók dinamikája alacsonyabb, mint amit az értékvesztés eredményt rontó hatását használó mutatónál lehet tapasztalni.

¹¹ Mivel a mutató nevezője átlagos állományt tartalmaz, ezért nem mindegy, hogy mikor kerül sor egy hitel leírására, illetve eladására. Ugyanakkor a teljes állományhoz képest a leírás és az eladás általában elhanyagolható összegű, ezért nem érinti érdemben a mutató értékét.

¹² Erre példa Magyarországon a Postabank '90-es évek végi története.

¹³ Bár Magyarországon a dinamikus céltartalék képzése nem engedélyezett, ennek ellenére meg lehetett figyelni, hogy kiugró jövedelmezőség esetén néhány bank a szükségesnél magasabb értékvesztést számolt el, amit a későbbi években felszabadítanak.

2. táblázat

Fontosabb bankrendszeri portfólióminőségi mutatók előrejelzése

%	Tény			MNB előrejelzés*	
	2006. dec.	2007. dec.	2008. dec.	2009. dec.	2010. dec.
90 napon túl lejárt követelések/teljes hitelállomány					
Háztartások	3,08	2,90	3,47	10,26	9,59
Vállalatok	3,48	3,13	4,70	11,27	15,67
Átlag alatti, kétes, rossz hitel aránya a teljes hitelállományhoz					
Háztartások	2,63	2,91	3,10	9,16	8,57
Vállalatok	3,60	3,64	5,22	12,52	17,41
Értékvesztés eredményt rontó hatása/teljes átlagos hitelállomány					
Háztartások	0,82	0,95	1,05	3,10	2,90
Vállalatok	1,00	0,95	1,23	2,95	4,10

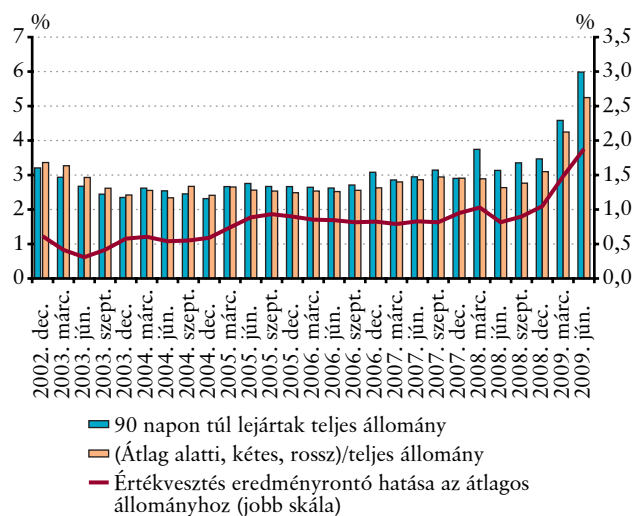
Megjegyzés: A 90 napon túl lejárt követeléseknél és a minősítésen alapuló mutatónál a becslésnél az értékvesztés eredményrontó hatásának dinamikáját vetítettük ki a 2008. decemberi tényadatokra.

Forrás: MNB.

A jövőre vonatkozóan mind a háztartási, mind pedig a nem pénzügyi vállalati szegmensben a portfólió további romlását várjuk, de eltérő mértékben. A mutatók jövőbeni alakulását PD-, illetve LGD-alapon modelleztük le, mivel nem rendelkezünk elégséges információval az egyes bankok célfüggvényeiről.¹⁴ A jelenleg rendelkezésünkre álló információk alapján úgy ítéljük meg, hogy a háztartásoknál az értékvesztés-szükséglet idén decemberre eléri a maximumát, így jövőre már mérsékelt csökkenés lesz tapasztalható (2. táblázat). A nem pénzügyi vállalati szegmensben ugyanakkor jobban elhúzódó lefutással számolunk, ezért a legmagasabb értékvesztésszükségletre jövő év végén számítunk.

4. ábra

A bankrendszer háztartási hiteleinek fontosabb portfólióminőségi mutatói

¹⁴ Részletesebben lásd a Jelentés a pénzügyi stabilitásról 2.5. fejezetét.